

Прогноза на ОИСР–ФАО за земеделието 2025

Ключови послания

1. Повишаването на доходите, особено в държавите със средни доходи, се очаква да увеличи дневния прием на калории на човек от месо, млечни продукти, риба и други храни от животински произход с 6% през следващото десетилетие. Въпреки това в държавите с ниски доходи дневният прием на тези богати на хранителни вещества храни ще остане нисък – едва 143 kcal до 2034 г., което е значително под 300 kcal, включени в кошницата от здравословна храна, използвана от ФАО.
2. Глобалното производство на земеделски и рибни продукти се очаква да нарасне с 14% през следващото десетилетие, основно благодарение на подобренията в производителността, особено в държавите със средни доходи. Въпреки това увеличеното производство, заедно с продължаващите структурни промени в сектора, е свързано с разширяване на стадата животни и обработваемите площи. Въпреки намаляването на интензитета на емисиите вследствие на растежа на производителността, това води до 6% увеличение на преките емисии на парников газ (ПГ) от земеделието.
3. Анализът на сценарии обаче показва възможности за елиминиране на недохранването и за намаляване на преките емисии на ПГ от земеделието със 7% под текущите нива до 2034 г. Постигането на тези две цели би изисквало 15% повишение на земеделската производителност, съчетано с широко прилагане на технологии за намаляване на емисиите, като същевременно се достигне ниво на производство, достатъчно за глобално премахване на недохранването.
4. Тъй като търсенето на храни и фуражи расте, а производството често се намира далеч от зоните на потребление, прогнозата сочи, че 22% от всички калории ще преминават през международни граници през следващите десет години. За да се осигури ефективното движение на земеделски и рибни продукти, са ключови многостранното сътрудничество и основаната на правила система за търговия със селскостопански стоки. Тези рамки не само ще подобрят продоволствената сигурност, но и ще повишат устойчивостта и способността за адаптация при потенциални смущения в доставките.
5. Очаква се реалните цени на земеделските суровини да намалеят в средносрочен план, тъй като цялостната производителност на сектора се увеличава, което поставя под натиск отделните фермери, особено дребните производители с по-ниска производителност, да продължат да повишават своята собствена производителност. Трайното подобряване на ефективността, внедряването на иновативни технологии, по-добрият достъп до ресурси, знания и пазари, както и ефективните практики за управление на бизнес риска са от решаващо значение за поддържане на приходите и препитанието на земеделските стопанства.

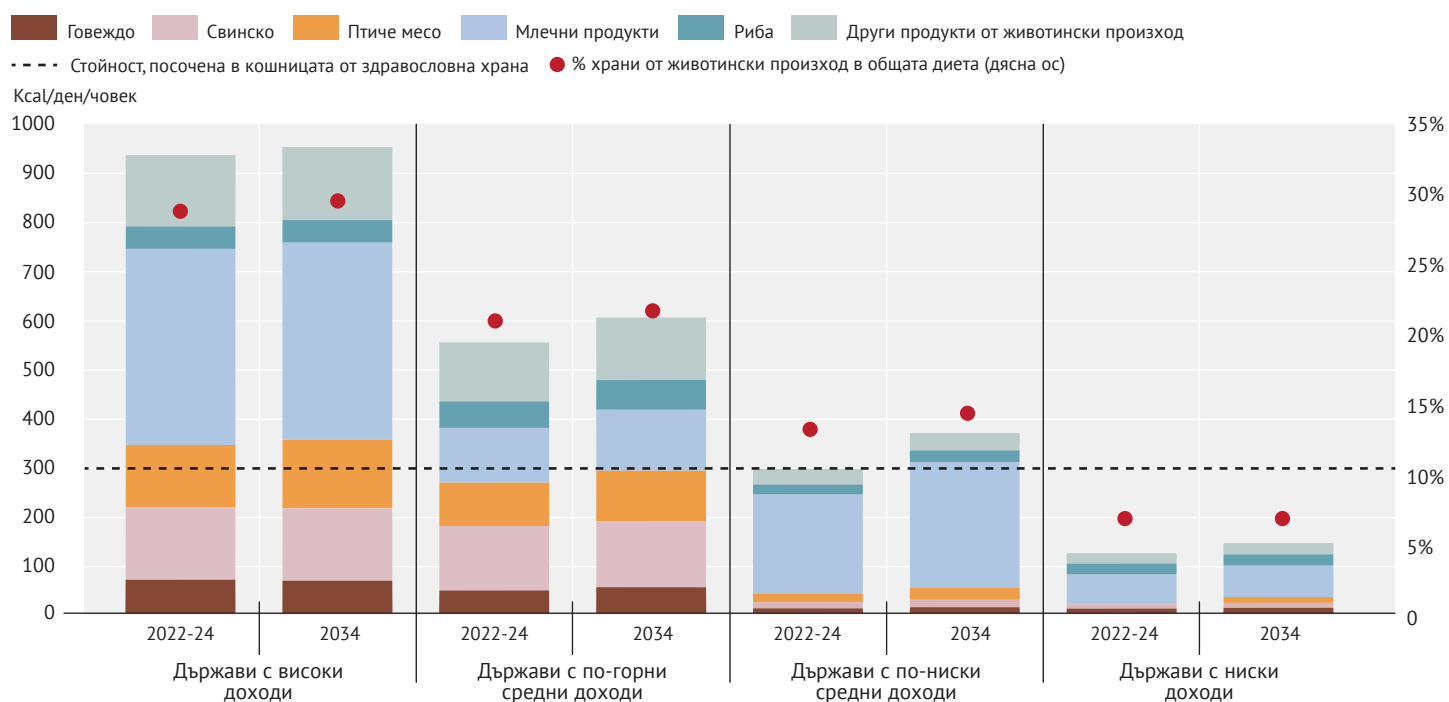
Текст за резюмето

Прогнозата на ОИСР–ФАО за земеделието 2025 разглежда променящия се облик на световното земеделие в условията на икономически, политически и екологични предизвикателства и предоставя цялостна оценка на десетгодишните перспективи за пазарите на селскостопански стоки и рибни продукти на национално, регионално и глобално ниво. Съвместно изготвена от ОИСР и ФАО, в сътрудничество с техните държави членки и международни организации по суровини, Прогнозата служи като ориентир, подпомагащ вземането на решения, основани на доказателства, от правителства, агробизнеси, инвеститори, изследователи и гражданското общество.

Общото потребление на селскостопански и рибни стоки се очаква да нарасне с 13% спрямо текущите нива до 2034 г. (в постоянни цени). Почти целият този растеж се очаква да се реализира в държави с ниски и средни доходи, отразявайки растящото и все по-заможено население в тези региони. Въпреки това, докато половината от ръста в потреблението в държавите със средни доходи се дължи на увеличение на потреблението на човек, три четвърти от увеличението в страните с ниски доходи се обуславя от ръста на населението.

Повишените разполагаеми доходи и урбанизацията, особено в държавите със средни доходи, се очаква да доведат до промени в хранителните навици към по-разнообразни и по-питателни храни, включително продукти от животински произход и риба. Според Прогнозата дялът на общите калории в диетата, осигурявани от продукти от животински произход и риба, се очаква да нарасне с 6% в глобален мащаб до 2034 г. В държавите с по-ниски средни доходи по-изразен ръст от 25% ще доведе до това средният дневен прием на човек на богати на хранителни вещества храни в тези региони да достигне 364 kcal, надхвърляйки 300 kcal, включени в кошницата от здравословна храна, използвана от ФАО за изчисляване цената и достъпността на здравословната диета. Въпреки това средните показатели не отразяват продължаващите неравенства в разпределението както вътре в държавите, така и между тях. Въпреки значителния напредък, много хора в държавите с по-ниски средни доходи ще продължат да срещат затруднения в достъпа до адекватно хранене, което поставя под риск постигането на целта за подобро глобално хранене по ЦУР до 2030 г. В държавите с ниски доходи ситуацията е по-тежка, тъй като средният дневен прием на човек на богати на хранителни вещества храни от животински произход се очаква да остане на ниво от 143 kcal – малко под половината от калориите, определени в кошницата от здравословна храна. Тази устойчива хранителна разлика подчертава важни структурни пречки, включително ограничен достъп до достъпни храни, богати на протеини (вж. фигура 1).

Фигура 1: Храни от животински произход в общия прием на храна

Забележка: Оценките се основават на исторически времеви редове от базата данни FAOSTAT Food Balance Sheets, които са разширени с базата данни на Прогнозата. Категорията „Други продукти от животински произход“ включва овче месо, яйца и други продукти, които не са обхванати в Прогнозата и са екстраполирани по тенденции.

Източник: OECD/FAO (2025), "OECD-FAO Agricultural Outlook", OECD Agriculture statistics (database), <http://data-explorer.oecd.org/s/1hc>.

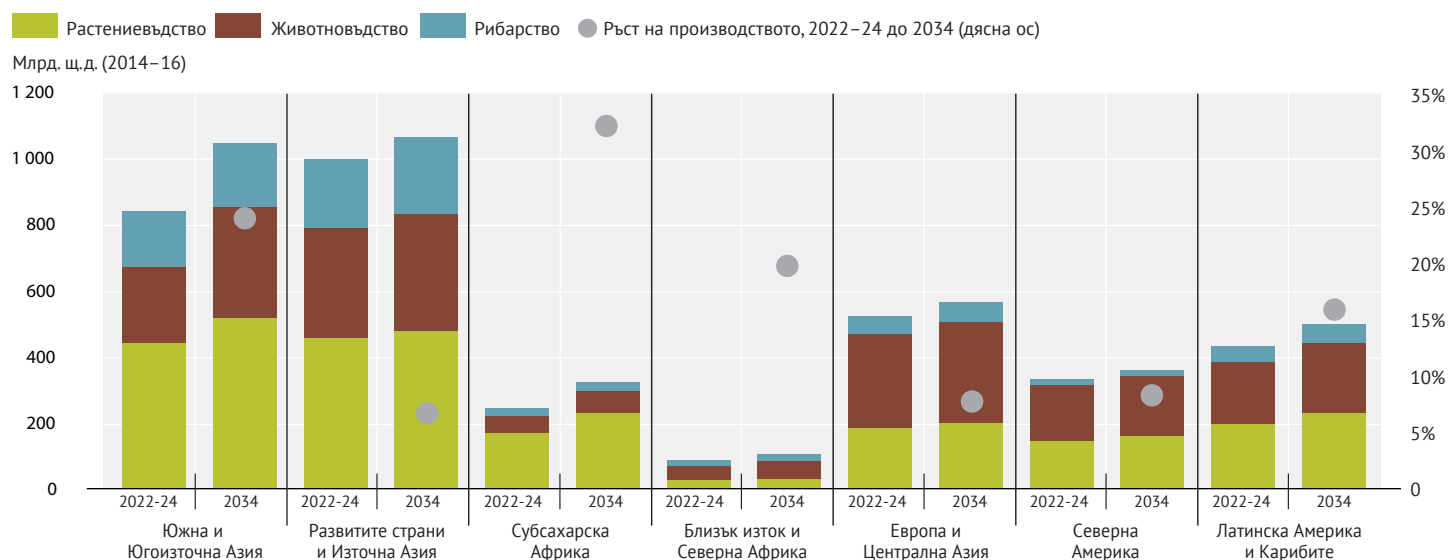
За да се подкрепи растящото търсене, се прогнозира, че световното производство на селскостопански и рибни продукти ще се увеличи с 14% (в постоянни цени) през следващото десетилетие, като се очаква страните със средни доходи да останат основните двигатели на глобалното селскостопанско разширяване. Тези структурни промени в производството ще бъдат задвижвани от постепенното въвеждане на иновативни и усъвършенствани технологии, капиталови инвестиции и по-интензивна употреба на торове, фуражи и други входове в държавите със средни доходи. Ръстът на селскостопанското производство ще се основава предимно на подобрения в производителността, но се очаква и разширяване на обработваемите площи и животновъдните стада, особено в Африка и Южна Азия, където достъпът до съвременни земеделски технологии остава ограничен (вж. фигура 2).

Тъй като прогнозираният ръст в сектора за животновъдството и растениевъдството не се компенсира напълно от предполагаемите подобрения в производителността, се очаква преките емисии на парников газ (ПГ) от земеделието да се увеличат с 6% до 2034 г. Връзката между земеделския растеж и емисиите ще продължи да се развива в зависимост от внедряването на по-ефективни производствени методи и променящите се модели на използване на земята и ресурсите. С очакваните подобрения в производителността се прогнозира въглеродния интензитет на земеделското производство да намалее във всички региони през следващото десетилетие (вж. фигура 3).

Анализът на сценария в Прогнозата показва, че до 2034 г. недохранването би могло да бъде премахнато, а преките емисии на парников газ (ПГ) от земеделието – намалени със 7% спрямо текущите нива. Постигането на тези два резултата едновременно би зависело от 10% увеличение на производството на храни и 15% подобрение в земеделската производителност, подкрепени от широко въвеждане на наличните към момента технологии за намаляване на емисиите. Иновации като прецизно земеделие, подобро управление на хранителните вещества и водата, усъвършенствани фуражи в животновъдството, както и нискобюджетни мащабируеми практики като сеитбооборот, междинни култури и управление на хранителните вещества на основата на компост представляват част от пътищата, които могат да подкрепят такова намаляване на емисиите. Темпът и обхватът на въвеждане на технологиите, развитието на инфраструктурата и трансферът на знания ще определят как тези резултати ще се реализират на практика.

Прогнозата подчертава, че търговските потоци между нетни износители и нетни вносители се очаква да нарастат, тъй като производството и потреблението на селскостопански продукти стават все по-географски разделени в зависимост от различните сравнителни предимства, производствени капацитети и развитието на търсенето на храни и фуражи. В резултат на това международната търговия ще остане незаменяема за глобалния сектор на селскостопанските хранителни продукти. До 2034 г. се очаква 22% от консумираните в световен мащаб килокалории да преминават през международни граници. Преди двадесет години този дял беше 17%, но през последното десетилетие стабилно се задържа около 22%. Многостранното сътрудничество и основаната на правила търговия със селскостопански стоки са от съществено значение за улесняване на тези търговски потоци, за балансиране на дефицита и излишъка от храни между държавите, за стабилизиране на цените и за укрепване на продоволствената сигурност, храненето и екологичната устойчивост.

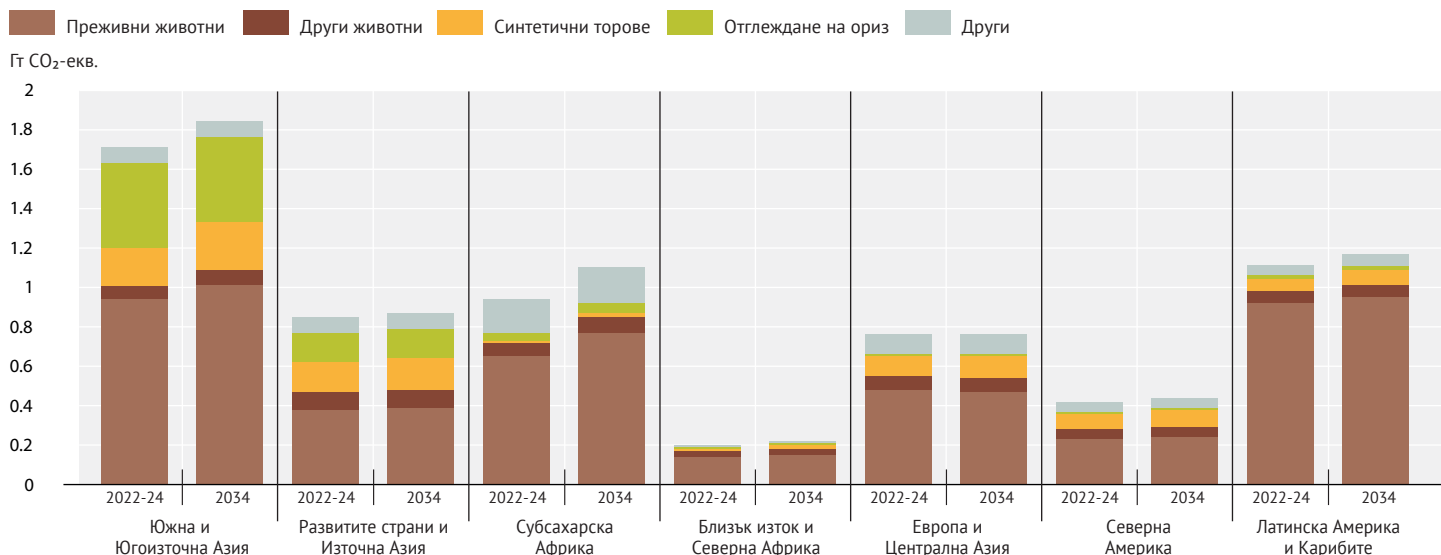
Фигура 2: Тенденции в световното селскостопанско производство

Забележка: Стойностите са измерени в постоянни щатски долари от периода 2014–16.

Източник: OECD/FAO (2025), "OECD-FAO Agricultural Outlook", OECD Agriculture statistics (database), <http://data-explorer.oecd.org/s/1hc>.

Фигура 3: Преки емисии на ПГ от растениевъдството и животновъдството по дейности

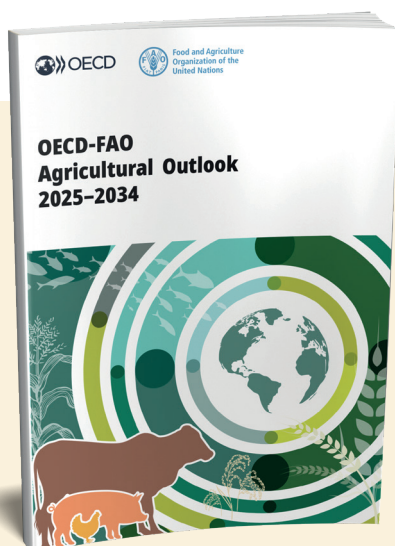

Забележка: Оценките се основават на исторически времеви редове от базата данни FAOSTAT Food Balance Sheets, които са разширени с базата данни на Прогнозата. Категорията „Други продукти от животински произход“ включва овче месо, яйца и други продукти, които не са обхванати в Прогнозата и са екстраполирани по тенденции.

Източник: OECD/FAO (2025), „OECD-FAO Agricultural Outlook“, OECD Agriculture statistics (database), <http://data-explorer.oecd.org/s/1hc>.

Средносрочната прогноза предвижда умерено понижаване в средните годишни реални цени на селскостопанските стоки, отразяващо продължаващите средни подобрения в производителността, които намаляват производствените разходи. Вследствие на това отделните фермери – особено дребните производители, които често са най-уязвими към пазарни сътресения и имат ограничен капацитет да внедряват иновативни технологии – са под нарастващ натиск да повишават собствената си производителност. Затова трайните подобрения в земеделската ефективност, възприемането на иновативни технологии и по-добрият достъп до ресурси, знания и пазари, както и локално адаптирани и ефективни практики за управление на бизнес риска са от ключово значение за поддържането на доходите и поминъка на земеделските стопанства. Действителната динамика на цените ще отразява и нестабилността, свързана с въздействието на климатични сътресения, нарушения във веригите на доставки и геополитически напрежения.

Базовите прогнози, представени в тази *Прогноза*, се основават на наличните исторически данни и на предположения, извлечени от тях, относно икономическото, политическото, културното, климатичното и технологичното развитие през следващото десетилетие, като всички те са свързани с неопределеност. Поради това вероятните ефекти от последните събития, включително промени в търговската политика и засилена икономическа несигурност, не са включени. Ако тези несигурности се задържат или се засилят, те могат да повлияят на световните селскостопански пазари в средносрочен план чрез макроикономически канали като инфлация, валутни курсове и глобалните траектории на икономически растеж.

За запитвания или допълнителна информация се свържете с:

Holger Matthey
EST-Projections@fao.org

Отдел „Пазари и търговия“,
Икономическо и социално развитие
Организация по прехрана и земеделие
на ООН Рим, Италия

или посетете нашия уебсайт:
www.fao.org/markets-and-trade

Stephan Hubertus Gay
TAD.Contact@oecd.org

Дирекция „Търговия и земеделие“
Организация за икономическо
сътрудничество и развитие
Париж, Франция

или посетете нашия уебсайт:
www.agri-outlook.org